

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 133. Quid præterea notandum sit circa mutuum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

à mutuante in mutuatarium transfertur, cum obligatione restituendi eandem, vel similem specie & bonitate. Propriè autem mutuum ferè est in rebus usu consumptilibus, inter quas etiam est pecunia: quæ licet non absumatur, nec pereat in se, perit tamen exponenti. Distinguitur à permutatione, quòd in ea reddatur res alterius speciei. Item à pignore, hypotheca, deposito, commodato & locato, quòd dominium in iis non transferatur, sed usus tantum. *Bon. to. 2. de contr. d. 3. q. 3. p. 1. Unde resolves:*

I. Mutuans obligatur monere de vitio rei, alioqui ad damnum tenetur in conscientia.

II. Item non repetere rem ante tempus, nisi ipse sit in pari necessitate.

III. Item præstare casum fortuitum mutuatarium tenetur, cum penes hunc rei dominium sit, & rem eadem quantitate & qualitate reddere suo tempore.

IV. In vero mutuo lucrum aliquod accipere non licet, quia est usura: de quo *duibo sequenti.*

A D D E N D A.

Q. 133. Quid præterea sit notandum circa mutuum. *R. Seq. §. 1.* Mutuum inde dicitur, quia quod mutuo tibi, ex meo fit tuum, uti habetur §. 1. *Instit. Quibus modis re contrahitur obligatio.* Quando autem dicitur debere esse de re fungibili, per tò fungibile intelligitur res talis, ut una in commutationibus & solutionibus possit fungi vi- ces, seu substitui loco alterius, unde *Haun. t. 9. n. 313.* & *Less.* negant equos, boves &c. esse materiã mutui, affirmant tamen *Mol. & Lugo d. 25. n. 1.*

§. 2. De ratione mutui est, ut transferat do-
Tom. III,   Kk   mini-

minium, alter enim accipit jus ad omnes illius usus; & quod attinet pecunias aliasque res firmiles, quæ unico sui usu consumuntur, cuicumque conceditur usus, ex hoc ipso conceditur res, inquit *S. Th.* 2. 2. q. 78. a. 1. in O., & a. 2. ad 5. absolute dicit, *ille, qui mutuatur pecuniam, transfert dominium pecuniæ in eum, cui mutuatur*: Unde audiendus non est *Caram.* docens mutuante retinere dominium morale rei mutuatae, nam si hoc verum est, ergo mutuarius non potest pro libito destruere, commutare vel alienare rem mutuata: Deinde licite accipiet aliquid ex vi mutui, erit enim re ipsa locatum vel commodatum, pro quibus licite aliquid accipitur.

838 §. 3. Si pecunia furtiva à fure mihi detur cum obligatione reddendi certo tempore, propriè non est mutuum, quia per hoc non transfertur in me dominium, si tamen consumpserim bona fide, per consumptionem censetur fieri mutuum & translatum dominium, L. 13. ff. *De rebus creditis*. Si autem consumpserim malâ fide, non est mutuum, sed domino rei datur actio contra me, atque si pecunia illa adhuc extaret, L. 11. §. finali. ff. *ibidem*.

839 §. 4. Jura apud *Laym.* l. 3. t. 4. c. 15. n. 6. statuunt, ut si acceptum sit mutuum pro Ecclesia vel causa pia, pro civitate vel oppido, pro pupillo, pro minorenni, sive per hos ipsos cum Administratorum aut Tutorum consensu, sive per Administratores aut Tutores ipsos, illi, pro quibus acceptum est, non teneantur reddere, nisi mutuans probet in utilitatem illorum esse expensum: datur tamen mutuanti actio in accipientem, & accipienti datur actio in illos, pro quibus

bus accepit, dummodo probet se in utilitatem eorum convertisse; si autem acceperunt sine consensu, tenentur restituere, quantum facti sunt ditiores, cujus probatio incumbit mutuanti.

§. 5. Si quis fidens alteri scribat obligationem quasi acceperit mutuo, si interim non acceperit, potest intra biennium creditori mutuum repenti opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ, & tum Creditor debet positivè probare, quòd pecuniam ipsi dederit, alioquin cadet causa, licet alterius exhibeat obligationem: è contrà si creditor fidens debitori ei dederit quitantiam, & nihilominus hic non solvat, potest creditor intra dies 30. excipere, tumque tenebitur debitor probare se solvisse, aliàs iterum cogetur solvere, nec juvabit exhibere quitantiam, ideoque in his meritò adhibendi sunt vel Notarius publicus, vel testes, *Mol. Laym. Lugo n. 5. Haun. à n. 295.*

§. 6. Qui mutuum accepit in auro, satisfacit solvendo æquivalens in argento, nisi aliter conventum sit, *Fachin. Mol. Rebell. Castrop. Tamb. Burgh. cent. 3. cas. 66. flls. r. 4. d. 2, n. 429. & alii contra Bartol. Bald. Panorm. Covar. & alios,* Ratio est, quia in communi commercio aurum & argentum æquata secundum valorem, censentur idem esse: non potest tamen reddi, v. g. triticum pro pecunia, quia hæc esset permutatio, quam non teneretur facere, qui mutuavit. Vide dicta n. 115.

§. 7. Occasione *Macedonii*, qui filiis-familias etiam puberibus dabat mutuum, reddendum post mortem Parentum, sicque illos movebat

vebat ad optandam vel inferendam Parentibus mortem, factum est senatus-consultum, dictum Macedonianum, quo statuitur tali mutuanti reddendam non esse pecuniam mutuatam; quod pro foro externo obligat secundum omnes, ideoque negatur omnis actio ad repetendum: An autem teneat etiam de jure naturali & pro conscientia; disputant Authores; affirmant *Barzol. Innoc. Panorm. Less. Sanch. Laym. Lugo* s. 1. *Haun.* n. 327. *Spor.* t. 6. c. 4. n. 24. alique communius, quia leges potuerunt hoc justè statuere in pecuniam mutuantis; neque videtur filius-familias posse renuntiare huic exceptioni, quia non est privilegium in favorem ipsius sed Parentum, *Haun.* n. 328. Quòd si jurasset servare, alique affirmant, alii adhuc negant teneri, *Haun.* dicit tantum teneri, si fieri possit sine præjudicio Parentis. Econtra filios-familias jure naturali & in conscientia manere obligatos docent *Covarr. Fach. Rebell. Ills.* n. 430., quia *L. 9. §. ult. ff. De S.C. Mac.* dicitur, si filii-familias ultro restituisent mutuum, non posse eos repetere solutum per actionem indebiti, nec legem voluisse eos exonerare; & statim subditur *L. 10. Quia naturalis obligatio manet. Conf.*, nam certum est illos naturaliter obligari, si jus non impediatur, dubium autem est, an impediatur, ergo est possessio pro obligatione; & hæc sententia spectato textu videtur probabilior: Casus tamen, in quibus tale mutuum tenet etiam in prima sententia, sunt sequentes, 1. Si filius peculium castrense vel quasi castrense habeat, aut administrationem peculii adventitii, aut post emancipationem ratificaverit. 2. Si miles fuit, quando accepit mutuum. 3. Si publi-

publicè videbatur esse sui juris : addunt *Abb. & Laym. n. 5.* , si mutuans ob ignorantiam culpâ vacat. 4. Si accepit Patre consentiente aut sciente & non contradicente. 5. Si accepit in tali necessitate, in qua pietas Patris recusare non poterat. 6. Si expendit in rem aut negotiationem Patris. 7. Si accepit mutuum, non in pecunia, sed re alia, quâ uteretur. V. *Onn. d. 52. à n. 207.*

§. 8. Certum est eum, qui scit vel etiam probabiliter credit se non posse solvere , nec accepturum ut possit, non posse pecuniam mutuò vel ad censum accipere, nisi in eo casu, in quo liceret occultè & more furum accipere, uti dictum est p. 1. à n. 950. & colligitur ex dictis hìc n. 17. & 380., alioquin æquivaleret furto, uti rectè *Less. in Auct. v. Mutuum*, cas. 5. Ad quid autem teneatur mutuò accipiens in extrema necessitate , colligitur ex dictis l. 2. n. 207. & ex dicendis n. 894.

§. 9. Si nullum tempus sit designatum, quandoam repeti possit mutuum, in primis repetendum non est ante usum & expletum finem , ob quem datum est: deinde determinatio temporis facienda est ex circumstantiis, v.g. frumentū agricolæ mutuatum in hyeme, est mutuatum usque ad messè; pecunia mercatori ad nundinas eunti, usque dum vendiderit merces; Opifici, usque dum vendiderit operas; si tempore penuriæ tu pauper mutues alteri modium farinæ, intelligitur una vel altera septimana, sed tempore abundantia, etiam mensis: Quòd si sis dives, & mutuarius sit pauper, intelligitur etiam annus, ita *Tamb. l. 8. t. 3. c. 8. §. 1. n. 5. & 11. item §. 5. n. 11. Spor. 11. 6.*